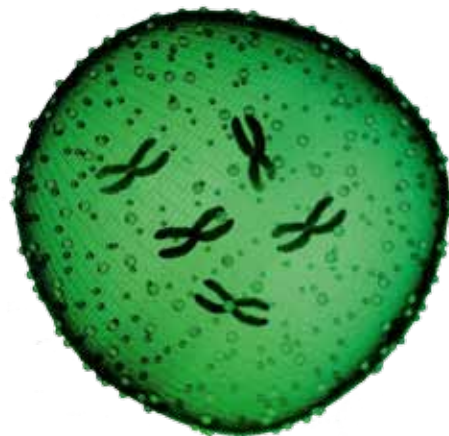

O njemu se govori: zika virus

Zika virus ovih dana plijeni pažnju medija zbog mogućih posljedica po novorođenčad čije su majke bile zaražene u trudnoći. O kakvom je virusu riječ?

Autor članka

Kruno Sokol, dr. med., spec. epidemiolog,
Služba za epidemiologiju
Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr.
Andrija Štampar“

Zika virus kao uzročnik zika virusne infekcije prvi je put identificiran 1947. godine u Ugandi kod rezus majmuna, a 1952. godine kod ljudi, također u Ugandi i Tanzaniji. Do 2007. godine virus je kružio na području tropske Afrike i jugoistočne Azije gdje je zabilježeno nekoliko epidemija, a poslije dolazi do širenja i pojava epidemija na pojedinim otocima na Pacifiku. U 2015. godini zabilježeni su prvi autohtoni slučajevi u zemljama Južne Amerike, gdje u nekoliko mjeseci infekcija poprima razmjere široko rasprostranjene epidemije.

U Europi je dosad zabilježeno nekoliko importiranih slučajeva zika virusne bolesti (Ujedinjeno Kraljevstvo, Nizozemska, Švicarska, Italija, Španjolska, Portugal, Finska); riječ je, dakle, o osobama koje su prethodno boravile u zahvaćenim državama.

Neugodne posljedice

Zika virus prenosi se ubodom komaraca iz porodice *Aedes*, ali se također može prenijeti i s majke na plod preko posteljice, odnosno tije-

kom porođaja. Zabilježen je i prijenos spolnim putem.

U ovom trenutku ne postoje ni cjepivo ni lijek za terapiju zika virusne bolesti. Liječenje je simptomatsko, primjenom lijekova za snižavanje povišene temperature te lijekova protiv bolova.

Inkubacija zika virusne bolesti (vrijeme od trenutka zaraze virusom do izbijanja simptoma) iznosi od tri do dvanaest dana nakon uboda zaraženog komarca.

Većina infekcija, do 80 %, je bez simptoma, a kod simptomatskih oblika najčešće je riječ o blažoj kliničkoj slici akutne bolesti s povišenom temperaturom, osipom, bolovima u mišićima i zglobovima, konjunktivitisom i glavoboljom. Bolest obično traje od četiri do sedam dana, rijetko zahtijeva liječenje u bolnici te uglavnom prolazi bez teških komplikacija i smrtnih ishoda.

Iako još nije pouzdano utvrđena uzročna veza, sve je više indicija da je zika virusna infekcija povezana s povećanim rizikom neželjenih ishoda trudnoća, poput spontanijeh pobačaja, prijevremenih porođaja ili pojave prirodnih malformacija novorođenčadi kod žena koje su tijekom trudnoće bile zaražene ovim virusom. Otkada je započela epidemija zika virusne infekcije u zemljama Južne Amerike, uočen je značajan porast učestalosti mikrocefalije

i drugih prirodnih malformacija središnjeg živčanog sustava novorođenčadi čije su majke tijekom trudnoće bile izložene zika virusu. Mikrocefalija ili „mala glava“ rijetko je neurološko stanje kod kojeg je djetetu glava znatno manja nego kod vršnjaka, a rezultat je nenormalnog razvoja mozga u maternici ili nakon rođenja.

Također, u nekima od epidemijom zahvaćenih zemalja zabilježena je i veća učestalost neuroloških i autoimunih komplikacija (kao što je *Guillain-Barréov* sindrom) u odraslih osoba, što je također predmet intenzivnog istraživanja.

Zaštitite se od komaraca

Prema podacima Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti, dosad je zabilježena autohtona transmisija zika virusa u sljedećim državama: Barbados, Bolivija, Brazil, Cape Verde, Kolumbija, Dominikanska Republika, Ekvador, El Salvador, Fidži, Francuska Gvajana, Gvadalupa, Guatemala, Gvajana, Haiti, Honduras, Maldivi, Martinique, Meksiko, Nova Kaledonija, Panama, Paragvaj, Puerto Rico, Saint Martin, Samoa, Solomonski otoci, Surinam, Tajland, Venezuela te Američki Djevičanski otoci.

S obzirom na to da je u Europi zabilježeno nekoliko importiranih slučajeva zika virusne bolesti, postavlja se pitanje mogućnosti daljnjeg širenja virusa na ovim područjima. Budući da na prostoru Europe postoji vrsta komarca (*Aedes albopictus* – tigrasti komarac) koja ima sposobnost prenošenja zika virusa, ta mogućnost nije isključena. No tijekom zimskog razdoblja rizik daljnjeg prijenosa zika virusa u Europi izuzetno je nizak jer trenutačni klimatski uvjeti ne pogoduju tigrastom komarcu. Planirate li putovanje, informirajte se o rizičnim područjima te se zaštitite od uboda komaraca. Dobro je znati da po povratku ne biste trebali dobrovoljno davati krv 14 dana. A svaki putnik koji unutar tri tjedna po povratku iz rizičnog područja razvije simptome bolesti, treba obavezno kontaktirati svog liječnika.

Trudnice, oprez!

Trudnicama i ženama koje planiraju trudnoću preporučuje se odgoditi put u rizična područja, a ako to ipak nije moguće, potrebno je koristiti sredstva za odbijanje komaraca (repelenti), nositi odjeću dugih rukava i nogavica, koristiti zaštitne mreže protiv komaraca (prozori i vrata), odnosno boraviti u klimatiziranim prostorijama. Trudnice koje su boravile u rizičnom području, po povratku se trebaju javiti svom ginekologu koji prati njihovu trudnoću zbog primjerene procjene i daljnjeg prenatalnog praćenja.